

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

sandra.lennander@regeringskansliet.se

daniel.friberg@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Er beteckning: KN2026/01494

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne (nedan Länsstyrelsen) tillstyrker huvudsakligen de föreslagna ändringarna och bedömningarna i promemorian men har synpunkter på vissa förslag och formuleringar. Vi anser bland annat att Länsstyrelsens roll behöver förstärkas och förtydligas i flera delar med hänsyn till Länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken och flera andra uppdrag som är av stor vikt för kommunal och regional energiplanering, exempelvis fysisk planering och beredskap.

Först beskrivs Länsstyrelsens synpunkter och förslag på ändringar avseende länsstyrelsernas roll och därefter synpunkter på promemorian i övrigt, samt andra relevanta förslag. I övrigt tillstyrker Länsstyrelsen de föreslagna ändringarna och bedömningarna i promemorian. Vi konstaterar dock att flera av våra förslag skulle innebära behov av ändringar i texter på fler ställen än vad som är möjligt att påpeka i detta yttrande, vilket kommer vara viktigt att ha med sig i den fortsatta beredningen.

Synpunkter och förslag till ändringar avseende Länsstyrelsens roll

Avsnitt 2

För att förtydliga länsstyrelsernas roll i den kommunala och regionala energiplaneringen med hänsyn till länsstyrelsernas uppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av

energi- och klimatpolitiken föreslår Länsstyrelsen följande ändringar:

12 § i Lagen om energiplanering i kommuner och regioner:

- Att strecksatsen "statliga myndigheter" ändras till "Länsstyrelsen och andra relevanta statliga myndigheter".

13 § i Lagen om energiplanering i kommuner och regioner:

- Att formuleringen "... allmänheten och berörda aktörer..." ändras till "...allmänheten, länsstyrelsen och andra berörda aktörer..." i paragrafens första och sista stycke.

8 § i Förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter behöver kompletteras enligt följande:

- Nytt stycke 2 (nuvarande stycke 2 blir stycke 3): Länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen.

18 § i Förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter behöver kompletteras med följande (se kursiv text):

- "Statens energimyndighet ska genom länsstyrelserna och metodstöd vägleda kommuner och regioner i frågor om tillämpning av lagen (2026:000) om energiplanering i kommuner och regioner"

Länsstyrelsen föreslår följande skäls-text som komplement till ändringen om att Energimyndigheten genom länsstyrelserna och metodstöd ska vägleda kommuner och regioner och att den inkluderas där det är lämpligt i promemorian:

- *Länsstyrelserna har en central roll i energiplaneringen – inte minst när det gäller samspelet mellan lokal och nationell planering. Därav bör länsstyrelserna även ha en utpekad vägledande roll gentemot kommunerna. Energimyndigheten och länsstyrelserna behöver utveckla ett välfungerande samarbete kring hur kommunernas energiplaneringsarbete ska stödjas. Därför bör båda myndigheterna hjälpas åt i vägledningen.*

Länsstyrelsen anser att det bör framgå av lagen om kommunal och regional energiplanering att länsstyrelsen alltid ska ges tillfälle att

yttra sig över en kommunal energiplan i rimlig tid innan kommunen beslutar om att anta en kommunal energiplan.

Avsnitt 4.2

Länsstyrelsen föreslår att nedanstående skäls-text läggs till i den skäls-text i avsnitt 4.2, under rubriken *Den kommunala energiplaneringen ska bidra till att nå de energipolitiska mål som riksdagen har beslutat och förslagsvis i fjärde stycket efter andra meningen:*

- *På regional nivå har länsstyrelserna i regleringsbrevsuppdrag att utveckla den regionala energiplaneringen genom att bland annat i bred samverkan revidera de regionala energi- och klimatstrategierna (klart 2025) och att ta fram regionala handlingsplaner för elektrifiering (klart 2026). Den regionala energiplaneringen sätter den nationella politiken och energiplaneringen i en regional kontext och underlättar arbetet för kommuner och andra lokala och regionala aktörer, samtidigt som den regionala energiplaneringen samlar lokal och regional kunskap som underlag för den nationella energiplaneringen.*

Avsnitt 4.4

Länsstyrelsen föreslår följande förändringar:

- tillägg i rutan med förslag, i slutet av första stycket:

Länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen.

- Att texten under "Skäl för förslaget" under rubriken *En kommun ska varje ny mandatperiod pröva om en energiplan är aktuell* kompletteras med:

Länsstyrelsen bör ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen utifrån kunskap om den regionala energiplaneringen och nationella energimål.

- Att texten under rubriken *Energiplanen ska offentliggöras* ändras genom att meningen *"Statliga myndigheter kan behöva information om vilka åtgärder som kommunen planerar vidta."* ersätts med följande:

De kommunala energiplanerna är viktiga för länsstyrelsen och andra statliga myndigheter som underlag för den regionala energiplaneringen och för att få information om vilka åtgärder som kommunen planerar att vidta.

- Samt att sista meningen under samma rubrik kompletteras med följande (se kursiv text):

”För att information om kommunens energiplanering ska vara tillgänglig för allmänheten, Länsstyrelsen och andra aktörer bör en kommun vara skyldig att offentliggöra energiplanen på kommunens webbplats för allmänheten.”

Avsnitt 4.5

Under rubriken *Regioner och kommuner ska redovisa energieffektiviseringsåtgärder i en långsiktig plan* anser Länsstyrelsen att det i texten om regioners klimat- och handlingsplaner bör framgå tydligare att regionala energi- och klimatstrategier i de flesta fall är framtagna genom samarbeten mellan länsstyrelser och regioner.

Avsnitt 4.6

Utifrån vårt tidigare förslag till ändring 12 § i *Lagen om energiplanering i kommuner och regioner* ovan anser vi att texten i rutan med förslag bör ändras enligt följande förslag (se kursiv text). I första meningen:

- Om det främjar en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt ska en kommun ha kontakter med andra kommuner, regioner och länsstyrelsen samt andra statliga myndigheter som en del av energiplaneringen.

Tillägg i andra stycket efter första meningen:

- Kommunen ska i god tid innan beslut fattas ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig vid framtagandet av kommunal energiplan.

Länsstyrelsen föreslår följande tillägg i skäls-texten under rubriken *Kontakter med berörda som en del av energiplaneringen*. Andra stycket föreslås inledas med följande, som inkluderar delar av från fjärde stycket som föreslås flyttas och kompletteras:

- Genom kontakt med länsstyrelsen underlättas kommunernas arbete med energiplanering. Länsstyrelserna har i regleringsbrevsuppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken. Länsstyrelserna har på uppdrag av regeringen uppdaterat regionala energi- och klimatstrategier och tagit fram regionala handlingsplaner för elektrifiering och ska främja samverkan och erbjuda stöd till bland annat kommuner. Länsstyrelserna har instruktionen att "utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande samt inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser," och "inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet". Länsstyrelsen har utöver energi och klimat även andra uppdrag, roller och regionalt ansvar för flera områden som är relevant för kommunala energiplaneringen exempelvis totalförsvar, samhällsplanering, miljöprövning, social hållbarhet, klimatanpassning och att främja länets utveckling.

Sista stycket föreslår vi byts ut till:

- Även andra statliga myndigheter (inklusive Affärsverket svenska kraftnät) än länsstyrelsen har viktig kunskap utifrån sina ansvar inom energiplaneringen, exempelvis framtagande av scenarier, nationella kunskapsunderlag, finansiering och planeringsansvar utifrån sina instruktioner. Utifrån länsstyrelsens regleringsbrevsuppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken, länsstyrelsens instruktion att samordna statliga myndigheters insatser, samt de uppdrag som Affärsverket svenska kraftnät, Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen har att stödja länsstyrelsernas arbete med regional energiplanering, bör de statliga myndigheternas kunskap kanaliseras genom länsstyrelserna. Ett sådant tillvägagångssätt överensstämmer till exempel med hur staten organiserar vägledning enligt PBL. Det är dock inget som hindrar kommunerna från att komplettera kontakterna med länsstyrelserna med direktkontakter med andra statliga myndigheter så som Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät.

Avsnitt 8

Länsstyrelsen anser att det finns flera formuleringar i avsnitt 8 där länsstyrelsen bör nämnas och i allmänhet framgå tydligare som involverad aktör. Detta gäller exempelvis avsnittets första mening som börjar med texten "Kommuner och regioners energiplaneringsarbete...", följt av en beskrivning av syftet i länsstyrelsens uppdrag kopplat till energiplaneringsarbetet.

Vi föreslår även att sista meningen i avsnitt 8.3 ändras till följande (se kursiv text): "Kommuner föreslås ha kontakter med *länsstyrelser och regioner*".

Länsstyrelsen föreslår att avsnitt 8.8 kompletteras med en rubrik och text för länsstyrelserna utifrån våra tidigare förslag i detta yttrande. I texten föreslår vi även att det framgår att författningsförändringarna till följd av våra förslag är en del av det som Länsstyrelsen har i regleringsbrevsuppdrag att göra. Författningsförslagen blir så fall ett sätt att säkerställa en långsiktighet i dessa delar av länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag, vilket vi anser är viktigt för att skapa förutsättningar för implementeringen av den nya lagen. Möjligheten att genomföra förslagen förutsätter en permanentning av länsstyrelsernas nuvarande finansiering för detta arbete.

Andra synpunkter och förslag till ändringar

Avsnitt 2

Länsstyrelsen har förslag till ändringar av formuleringen "kommuner ska ha en energiplanering" som förekommer i förslag till lag om energiplanering i kommun och region, bland annat i 1 § och återkommande i promemorian. Vi anser att det är otydligt med vad som avses med att ha en energiplanering, och att formuleringen är grammatiskt tveksam. Vi anser att det vore bättre med en liknande formulering som i PBL 3 kap. 1 § - att "Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan". Länsstyrelsen anser dock samtidigt att det bör framgå att energiplanering ska vara en kontinuerlig arbetsprocess utöver framtagandet av själva planen. Baserat på resonemanget i promemorians avsnitt 4.2, under rubriken *Med energiplanering avses att kommunen ska planera och följa upp åtgärder* föreslår Länsstyrelsen att formuleringen om att "kommuner ska ha en energiplanering" i förslag till ny lag, och genomgående i promemorian, ändras till följande:

- *"kommuner ska ha en aktuell energiplan och kontinuerligt planera och följa upp åtgärder för att främja en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt."*

Länsstyrelsen ställer sig frågande till att förslaget om att "En kommun ska varje ny mandatperiod pröva om energiplanen är aktuell" ska regleras i förordning om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter 8 § och inte direkt i lagen om energiplanering i kommuner och regioner 4 §.

Länsstyrelsen konstaterar att de föreslagna ändringarna av lagen om kommunal energiplanering begränsar Energimyndighetens uttryckliga granskningsuppgift till endast värme- och kylplaner. Nuvarande reglering ger, åtminstone potentiellt, Energimyndigheten ett informationsinstrument för att följa upp hur kommunen faktiskt fullgör sina skyldigheter avseende energiplanering. I förslaget ersätts detta med en möjlighet att kräva in en fullständig och aktuell energiplan, samtidigt som promemorian uttryckligen tar bort den generella skyldigheten att lämna ytterligare uppgifter om energiplaneringen. Länsstyrelsen anser att det bör klargöras vilka möjligheter Energimyndigheten har att agera när en inlämnad energiplan formellt innehåller föreskrivna delar, men ändå kan anses vara bristfällig i den utsträckningen att det går att ifrågasätta att kommunen uppfyller lagens krav på energiplanering.

Länsstyrelsen anser att det bör vara tydligt i den nya lagen att det är tillåtet att åtgärder, särskilt kring energieffektivisering i kommunens verksamhet, kan redovisas i andra typer av dokument, exempelvis kommunens renoveringsplan för byggnadsbeståndet, och inte endast i den kommunala energiplanen. Vi anser att det bör vara upp till respektive kommun att bedöma vilken eller vilka långsiktiga planer som är lämpligast att redovisa åtgärderna i, och huruvida det dokumentet ska beslutas av kommunfullmäktige. Vi anser att det är olämpligt att åtgärder i form av exempelvis detaljerade energieffektiviseringsåtgärder i kommunens verksamhet alltid ska behöva beslutas av kommunfullmäktige. Att kommuner i samma dokument (kommunens energiplan) skulle behöva redovisa detaljerade åtgärder anser vi kan innebära en risk för utdragna beslutsprocesser i kommuner. Det skulle ha en negativ påverkan på energiplaneringen på kommunal och regional nivå jämfört med att möjliggöra att kommunfullmäktige kan besluta om energiplaner av mer övergripande och strategisk karaktär. Risker gäller särskilt för energieffektiviseringsåtgärder i kommunens verksamhet eftersom

den föreslagna lagen och förordningen styr arbetet med energieffektivisering mer i detalj. Samtidigt anser vi att lagen bör ställa krav på kommuner att ta fram dokument eller planer som redogör för mer detaljerade åtgärder kopplat till kommunens energiplanering, fast separata från energiplanen som ska beslutas av kommunfullmäktiga. Våra förslag på ändringar skulle innebära att bland annat texten i rutan för avsnitt 4.3 behöver ändras (sista meningen i andra stycket), samt en del text under avsnitt 4.5.

Om de föreslagna förändringarna i avsnitt 2.5 under rubriken *Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter* innebär att statliga myndigheters årliga redovisning ska utökas med energianvändning från mobilitetstjänster, eller om detta ska särredovisas, anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverket bör ta fram anvisningar kring hur denna statistik ska plockas fram och redovisas så att det blir enhetlig redovisning från alla statliga myndigheter. Vi anser också att det är viktigt att Kammarkollegiet ställer krav i sina upphandlingar för bilhyra och taxiresor för att statistik ska kunna inhämtas från upphandlade leverantörer.

Avsnitt 4.9

Länsstyrelsen anser att föreslagna delar om energiberedskap i energiplaneringen behöver stärkas med tydligare krav på uthållighet under minst tre månader i syfte att klara en utdragen konflikt – i linje med regeringens mål för totalförsvaret. För att klara ett utdraget krig måste energiförsörjningen säkerställa kritiska samhällsfunktioner som sjukvård, dricksvatten, livsmedelsproduktion och transporter, samtidigt som den stödjer det militära försvaret genom resursomfördelning och prioriterad elförsörjning. Vi konstaterar att kommuner och regioner har en central roll i arbetet genom att identifiera och skydda prioriterade elanvändare, utveckla lokala reservkraftslösningar som batterier, solceller och vätgas för att minska beroendet av fossila bränslen, samt säkerställa beredskapslager för minst tre månaders förbrukning. Dessutom behöver de öva och testa planer för energiförsörjning under störningar, sabotage och cyberattacker. För att energiberedskapen ska fungera i praktiken anser Länsstyrelsen att det krävs konkreta krav på beredskapslager och fossiloberoende reservkraft, tydliga prioriteringar för vem som beslutar om ransonering vid brist, samt samverkan mellan stat, kommuner, regioner och näringsliv. Omställningen till fossilfria energilösningar behöver anpassas och balanseras utifrån beredskapens behov så

bristsituationer inte uppstår i händelse av krig. Vi önskar förtydliga att kommunens planering avseende energiberedskap inte alltid kommer vara lämplig som del av den kommunala energiplanen, utan bör knyta an till och utgöra en naturlig del i kommunens arbete med energiplanering i stort. Arbetet med energiberedskap anser vi företrädesvis bör redogöras för i andra dokument och planer med fokus på beredskap, i de fall och på det sätt som är lämpligt beroende på olika uppgifters känslighet och krav på sekretess – samtidigt som kopplingen mellan beredskapsarbetet och energiplanering är viktig och ska synliggöras.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget till ny energiplanelagstiftning kommer ställa ökade krav på tillgång till energistatistik från bland annat företag. Vi anser därför att statistikansvariga myndigheter som har uppgifter som behövs för den kommunala energiplaneringen bör få i uppdrag att tillgängliggöra denna statistik på ett ändamålsriktigt sätt till kommunerna. Utgångspunkter bör vara att all officiell energistatistik behöver kunna redovisas på kommunnivå, vilket av olika anledningar inte görs i dagsläget. För att komma vidare i frågan anser vi att regeringen bör tillsätta en utredning kring behovet av att skydda statistikuppgifter som rör energianvändning, samt behov och begränsningar kring tillgängliggörande av dessa uppgifter, både utifrån statistiksekretess och totalförsvarshänseende. Vi anser att utredningen särskilt bör undersöka behovet av att skydda uppgifter om energistatistik i förhållande till det stora behovet av att uppgifterna tillgängliggörs för energiplaneringsändamål. Genom att i möjligaste mån delge kommunerna de uppgifter som redan finns kan risken för ineffektiv och tidskrävande uppgiftsinsamling som drabbar både kommuner och företag minskas.

Länsstyrelsen noterar att det finns ett tydligt samband mellan de nya krav som följer av energieffektivitetsdirektivet (EU) 2023/1791 (EED) och det parallella genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda (EU) 2024/1275 (EPBD). Promemorian uppmärksammar delvis detta samband och konstaterar bland annat att uppgifter ur energideklarationsregistret kan användas för uppföljningen av energieffektivitetsdirektivet och att energianvändningen i offentliga byggnader bör följas kontinuerligt. Kopplingen görs dock främst i förhållande till energieffektivisering och renovering av offentliga byggnader. Länsstyrelsen anser att samordningen bör utvecklas ytterligare. Artikel 22 i EPBD ställer

krav på en nationell databas för byggnaders energiprestanda och på att lokala myndigheter ges tillgång till relevanta uppgifter om byggnader inom sitt territorium. Genomförandet av dessa krav bör därför samordnas med de nya kraven på kommunal energiplanering, rapportering och uppföljning enligt den föreslagna lagen. Det skulle minska risken för parallella system och samtidigt ge kommunerna bättre tillgång till de uppgifter som behövs för energiplaneringen.

Lagstiftningen innebär ökade krav på kommunerna inom flera områden som angränsar till energiplaneringen. För att länsstyrelserna fortsättningsvis ska kunna ge adekvat stöd till kommunerna krävs stöd och underlag från flera myndigheter utöver Energimyndigheten. Avslutningsvis föreslår vi därför att andra sektorsmyndigheters skyldighet att bidra med underlag till energiplaneringen bör tydliggöras i lagen eller förordningen, exempelvis Försvarsmaktens.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av landshövding Peter Danielsson med klimat- och energistrateg Erik Ormegard som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post skane@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö, eller ring vår växel
010-224 10 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/skane.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på
Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/skane/personuppgifter